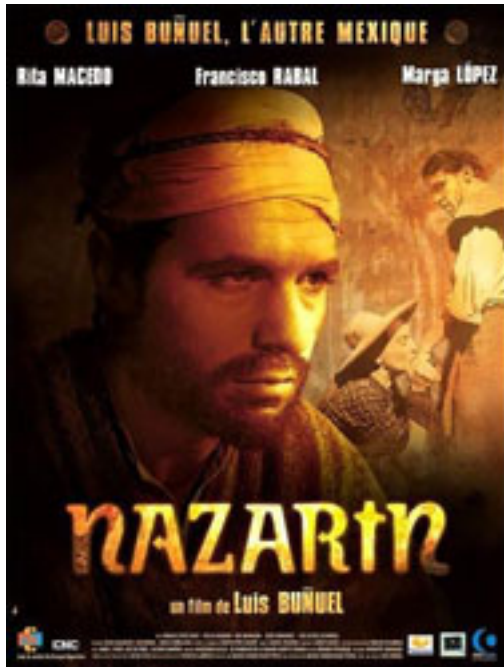

UN DON QUIJOTE AL CREDINȚEI – PADRE NAZARIO

NAZARÍN (Mexic, 1959); Regia și scenariul: Luis Buñuel, Julio Alejandro, Emilio Carballido - dialog; Distribuție: Marga López, Francisco Rabal; Genul filmului: Dramă; Durata: 94 minute; Produs de: Manuel Barbáchano Ponce; Distribuitor internațional: Altura Films International; Premii obținute: Marele Premiu Internațional de la Cannes, 1959.

„Soy ateo, gracias a Dios” (Sunt ateu, slavă Domnului!) - această afirmație ce îi aparține marelui regizor **Luis Buñuel** poate părea destul de curioasă atunci când vizionăm filmul său, „Nazarin“. Căci totul în acest film este grefat pe o simbolistică religioasă și pe o anumită soteriologie. Este, așadar, remarcabil cum un mare artist care nu recunoaște existența unui Dumnezeu (oricare ar fi acesta) pe acest pământ reușește să dea viață unui personaj fabulos din multe puncte de vedere (părintele Nazarin) și să obțină nobila performanță de a ne introduce în intimitatea suferinței unui suflet năpăstuit, plin de iubire, așa cum este -vom vedea- sufletul părintelui Nazarin. Este de bun augur să mai menționez în această mică introducere faptul că unele scene, idei din film se apropie, la nivel de profunzime, de filmele lui **Tarkovski** („Nostalgia“, „Andrei Rubliov “ sau „Sacrificiul“). De altfel, marele cineast rus recunoștea cu franchețe că Buñuel este unul din favoriții săi.

Filmul, având un titlu simbolic (în definitiv, **Nazarin** ne duce cu gândul la **Nazaret**, locul de

naștere al lui Iisus) reprezintă, de fapt, cronică vieții unui preot romano-catolic (și „apostolic“, cum cu fermitate se autodescrie), pe nume Nazarin („padre Nazario“), ce trăiește într-un minuscul orașel din Mexic, de la începutul secolului XX (unde este plasată și acțiunea, de altfel!), mai exact într-un fel de cartier pentru nevoiași, numit, ironic, „Căminul eroilor”.

Consideră că singura sa menire, pe care va trebui să o îndeplinească fără să se plângă, este aceea de a trăi după modelul lui Iisus Hristos. Sarcină ce se va dovedi deosebit de dificilă, pentru că apoi să devină de-a dreptul imposibilă. Ceea ce sare în ochi din primul moment la protagonist este

aluatul deosebit al sufletului său, în opoziție cu precaritatea vieții sale

: duce o viață austeră, nu are efectiv niciun bun asupra sa (este jefuit mai mereu și, în genere, tot ce are, oferă oamenilor: bani, mâncare, haine), este blând, smerit, uneori de-a dreptul naiv (la un moment dat, exasperată de tot ce i se întâmplă preotului, doamna Chanfa chiar îl întreabă: „Ce să mă fac cu tine, prostănacule?”). Acuzat de ascunderea în propria cămăruță din acel cartier rău famat a unei prostituate, care a săvârșit o crimă (Àndarra), de asemenea, de legături necinstite cu aceasta și de distrugere, este nevoit să fugă, astfel începând o experiență decisivă, ce îl va maturiza definitiv din punct de vedere spiritual. Practic, începe un pelerinaj, însoțit (după ce în prima fază le respinsese) de două femei, Àndarra și Beatrix (din nou remarcăm paralelismul cu Iisus).

Luptându-se deopotrivă cu istoria

(în Mexicul condus tiranic de către președintele Porfirio Díaz, stratificarea socială era criminală, adică cel sărac era un mojiac, care nu avea voie să comenteze la cei mari, iar cei bogați erau stăpânii absoluți ai locului și -câteodată- și ai sufletului, iar conflictele dintre oameni se rezolvau de regulă cu un foc de revolver!),

dar și cu oamenii pe care îi întâlnește în calea sa

(care mai de care mai ciudați: curvari, oameni în general dedați plăcerilor lascive, imorali, femei care se machiază grotesc și se comportă ca niște mahalagioaice, bărbați brutali, fără scrupule, cum este Pinto, de exemplu), părintele Nazarin va eșua, vai, lamentabil, în misiunea sa de a implementa modelul lui Hristos în mintea și sufletul oamenilor; credincios, lipsit însă de cel mai mic fanatism, blând, dar ferm în ceea ce privește pozițiile sale morale, devenit între timp un

Don Quijote al credinței

, luptându-se cu morile de vânt ale nepăsării și degradării spirituale, eroul nostru va fi definitiv înfrânt de societate. Duhul lumii (pentru a apela la o fină distincție teologică) și duhul credinței sunt, aparent, niște realități absolut ireconciliabile - iată unul din multiplele sensuri ce se pot desprinde din acest film. Sigur că padre Nazario se luptă și cu propriii demoni interiori (lipsa credinței, mândria, limitarea sufletească ș.a.m.d.), dar oamenii, societatea sunt cei care îl vor învinge: nici măcar Beatrix, devenită sora sa spirituală, nu reprezintă un succes pentru părinte, deoarece, deși cu o certă vocație monahală, având dorința de a trăi asemeni neprihănitelor persoane feminine biblice, aceasta va sfârși în brațele unui individ brutal, imoral, lipsit de scrupule, pe nume Pinto; asemeni lui Iisus, părintele Nazarin va fi bătut și umilit de către tâlhari (în afară de unul singur, care decide să îl protejeze!); Biserica Catolică este cea care îl va acuza și renega, în loc să îl susțină și înțeleagă. Sfârșitul filmului ni-l prezintă pe Nazarin în drum spre închisoare, deși toată viața sa și-a închinat-o adevărului și credinței, negreșind prin nimic altceva în afară de a fi avut îndrăzneala de a trăi după modelul hristic. Nu știu dacă are dreptate criticul de film Marian Rădulescu atunci când afirmă (vezi cronică:

<http://agenda.liternet.ro/>

articol/5664/Marian-Radulescu/Un-Bunuel-mai-putin-sardonic-Nazarin.html) că eșecul lui

Nazarin este de fapt eșecul creștinismului în fața modernității și a materialismului (se prea poate să aibă dreptate și asta într-o foarte mare măsură!), dar știu că, în genere, oamenii nu ies nu prea bine din această operă: aproape toți par desprinși din scene apocaliptice, decăzuți total din punct de vedere moral și spiritual, acri sufletește, obsedați de bani (zeul la care se închină toți, vorba domnului Balzac!), miserabili în cel mai crud înțeles al cuvântului. Ici-colo apar câțiva oameni de încredere, sufletești, inimi pline de iubire, precum Ujo. Și mai știu că este un film atins de grația unui maestru al cinematografului mondial, pentru care am toată admirația (Luis Buñuel), regizat eficient și cu inteligență, care nu este, ce e drept, o capodoperă (precum *Le Charme discret de la bourgeoisie*), dar care merită văzut cel puțin o dată în viață.

***Text și imagini: Cosmin Stancu Ionuț,
student Universitatea București***